

Intensiv - Munnstell til invasivt mekanisk ventilerte intensivpasienter, voksne

D37514

 Utgave:
2.00

 Gjelder fra:
09.08.2022

Side 1 av 3

Hensikt og omfang

- Opprettholde normal munnflora, unngå plakkdannelse og bevare slimhinnene fuktige, smidige og fri for sår
- Munnstell etter anbefalt fremgangsmåte kan redusere forekomst av ventilatorassosiert pneumoni (VAP)
- Prosedyren gjelder for voksne invasivt mekanisk ventilerte intensivpasienter inntil 24 timer etter avsluttet invasiv mekanisk ventilering

Ansvar/målgruppe

- Sykepleier har ansvar for å utføre munnstell

Handling

- Dersom mulig/forsvarlig bør hovedmunnstell med klorheksidinholdig munnskyllevæske 2 mg/ml og tanntråd også utføres før intensivpatienten intuberes
- Se [Intensiv - Munnstell invasivt mekanisk ventilerte intensivpasienter, voksne \(flytskjema\)](#)

Utstyr

- Fortrinnsvis elektrisk høyfrekvent oscillerende liten tannbørste med myk bust
- Eventuell engangs manuell tannbørste
- Fluortannkrem uten natriumlaurylsulfat (SLS/NLS)
- Sterilt vann
- Egnet sprøyte 20 ml/50 ml
- Bøyd sugekateter og sug til skylling
- Tanntråd og tanntrådholder, evt. interdentalbørste
- Klorheksidinholdig 2 mg/ml munnskyllevæske
- Fet krem (uten allergifremkallende stoffer som eksempelvis parfyme) som inneholder fysiologiske lipider (kolesterol, ceramider) eller hvit vaselin
- Rene hansker

Forberedelser

- Med mindre intensivpatienten holdes sovende (sedert) bør han/hun være våken under munnstell og ha mulighet for å delta/samarbeide. Informer og forbered pasienten i forkant av prosedyren. Svelgtube eller bitepinne i skumplast kan lette tilgangen til munnhulen dersom pasienten holder munnen lukket under munnstell.
- Leire pasienten i sideleie eller i sittestilling med hodet til siden og eller lett fremoverbøyd for å fasilitere utspytting og mulighet for å fjerne tannkrem og skyllevæske
- Utfør håndhygiene, ta på rene hansker

Utgave: 2.00	Intensiv - Munnstell til invasivt mekanisk ventilerte intensivpasienter, voksne	D37514 Side 2 av 3
-----------------	--	-----------------------

- Inspiser munnhulen. Vurder munnhule og tannstatus, og dokumenter/rapporter løse tenner, delproteser, sår, belegg og skorper i munnslimhinnen
- Påse at cufftrykket er i referanseområdet 20–30 mmHg
- Sug i svelget hos oralintuberte intensivpasienter og trakeostomerte som ikke svelger i forkant av leieendring og mobilisering

Hovedmunnstell

- Utføres **tre ganger pr. døgn**
- Sug opp spytt/slim fra munnhule og svelg. Fukt munnen med sterilt vann om den er tørr.
- Puss tennene med ca 0,5 cm tannkrem
- Puss alle flater grundig; tunge, kinnets innside samt gom og tube
- **En gang pr. døgn:** Benytt tanntråd for å fjerne plakk mellom tennene
- Skyll munnen rikelig med sterilt vann, og sug opp kontinuerlig med sugestyrke ca 10 kPa/50–100mmHg
- Benytt eventuelt engangs-tupfer/svamppinner for å fjerne rester av tannkrem, belegg og spytt som er vanskelig tilgjengelig
- **To ganger pr. døgn:** Avslutt munnstellet med å pensle hele munnhulen og alle tennes flater, med tupfer/svamppinne, med 10 ml klorheksidinholdig 2 mg/ml munnskyllevæske. La det virke ett minutt. Pasienter som kan skylle munnen selv bør få gjøre dette.
- Sug opp det som blir liggende i svelget
- Lepper pensles med fet krem som inneholder fysiologiske lipider. Uttalt tørre og evt sprukne lepper kan behandles med hvit vaselin.

Vedlikeholdsstell av munnslimhinnen

- Påse at munnslimhinnene er fuktige. Pensle alle overflater i munnen med sterilt vann for å sikre fuktige slimhinner, spyttproduksjon og fornying av naturlig biofilm. Dette bør skjønnsmessig tilpasses tilstand og behov, og kan legges til tider hvor pasienten snus, mobiliseres og for eksempel ved hver våkne time.
- Sug opp slim og rester av sterilt vann som samler seg i bakre del av munnhulen og i svelget
- Hold leppene fuktige og myke med krem som inneholder fysiologiske lipider, eventuelt hvit vaselin

Risikofaktorer

Spesielle forhåndsregler/kontraindikasjoner

- Vis varsomhet ved løse tenner, blødende tannkjøtt, koagulasjonsforstyrrelser og hos pasienter med generell blødningstendens eller sår og inflammasjoner i munnslimhinnen. Hos disse kan svamppinne/tupfer dyppet i sterilt fysiologisk saltvann benyttes for å fjerne belegg på tunge, gom og kinnets innside. Skyll med sterilt vann.
- Klorheksidinholdig munnskyllevæske er kontraindisert ved overfølsomhet mot virkestoffet eller hjelpestoffer i blandingen. Uttalt såre slimhinner kan pensles eller skylles med en 1:1 blanding med sterilt vann.
- Det bør ikke brukes klorheksidinholdig munnskyllevæske til pasienter med tilstander hvor det er stor sannsynlighet at klorheksidin kommer i direkte kontakt med nerveceller. Dette må avklares med ansvarlig lege.
- Misfarging av tenner, tunge og hvite proteser kan forekomme
- Ved fare for overføring av smitte forholder man seg til generelle regler for smittevern

Utgave: 2.00	Intensiv - Munnstell til invasivt mekanisk ventilerte intensivpasienter, voksne	D37514 Side 3 av 3
-----------------	--	-----------------------

Tannproteser/implantater og broer

- Tannproteser pusses med tannkrem og rent vann. Deretter tørkes de og oppbevares tørt i lukket beholder. Påse at protesene ikke kommer i kontakt med servant eller andre urene flater. Hos trakeostomerte bør tannprotesen settes tilbake i munnen dersom dette er forsvarlig, og disse følger prosedyre for hovedmunnstell (protesene pusses med sterilt vann og desinfiseres med klorheksidinholdig munnskyllevæske 2 mg/ml i 15 minutter).
- Ved fastsittende broer og implantater benyttes interdentalbørster 0,7 mm i stedet for tanntråd

Rengjøring av utstyr

- Flergangsbørste, tanntrådholder og interdentalbørste skylles i rent vann inntil synlig organisk materiale er fjernet. Deretter desinfiseres de i klorheksidin 2 mg/ml i 10 minutter før de lufttørkes i vertikal stilling og oppbevares tørt og beskyttet. Flergangstannbørste/interdentalbørste byttes minimum hver 7. dag
- Tanntråd og engangstannbørste kastes etter bruk.

Dokumentasjon

- Munnstell dokumenteres i MetaVision.

Referanser

[SI/17.29-28](#)

[Intensiv - Munnstell invasivt mekanisk ventilerte
intensivpasienter, voksne \(flytskjema\)](#)

Eksterne referanser

eHåndboken OUS[Internett]. Munnstell til invasivt mekanisk ventilerte voksne intensivpasienter.[Oppdatert høsten 2020; hentet 10.05 2022] Tilgjengelig fra: <https://ehandboken.ous-hf.no/document/14909>